

21. YÜZYIL BECERİLERİ BAĞLAMINDA ORTAOKUL MÜZİK ÖĞRETİM PROGRAMI

A MIDDLE SCHOOL MUSIC CURRICULUM IN THE CONTEXT OF 21ST CENTURY SKILLS

İlay Bilge PEKTAŞ¹, Subhan EKŞİOĞLU²

ÖZ: Bu araştırmanın amacı, 21. yüzyıl becerilerinin ortaokul müzik öğretim programında yer alma durumlarını tespit etmektir. Araştırma, iç içe geçmiş tekli durum çalışması desenli nitel bir araştırmadır. Veriler, Millî Eğitim Bakanlığı ortaokul müzik öğretim programı ve 21. yüzyıl becerileri için ortaklık çerçevesinde (P21) yer alan becerilerin incelenmesiyle, doküman analizi yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın verileri, betimsel analiz ile çözümlenmiş, öğretim programında yer alan kazanımlar ve müzik dersinin özel amaçları, P21 kapsamındaki becerilerle karşılaştırılmış ve kategoriler oluşturularak incelenmiştir. Araştırmada, 2018 yılında Türkiye Yeterlikler Çerçevesi (TYÇ)'ne uygun olacak şekilde güncellendiği belirtilen öğretim programında, kazanım, alana özgü beceriler ve özel amaçlarda yetkinliklerden ziyade P21 becerilerinin yer aldığı, "eleştirel düşünme" becerisinin ise belirtilen unsurlarda yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: 21. yüzyılda eğitim, 21. yüzyıl becerileri, P21 becerileri, müzik öğretim programı, ortaokul müzik öğretim programı, müzik eğitimi.

ABSTRACT: The aim of this research is to determine the status of 21st century skills in the secondary school music curriculum. The research is a qualitative research with a nested single case study pattern. The data were collected using the document analysis data collection tool by examining the skills included in the Ministry of National Education's secondary school music education program and the partnership for 21st century skills (P21) framework. The data of the research were analyzed by descriptive analysis, the achievements in the curriculum and the specific objectives of the music course were compared with the skills within the scope of P21 and examined by creating categories. In the study, it was concluded that P21 skills were included in the curriculum, which was updated to comply with the Turkish Qualifications Framework in 2018, rather than competencies in acquisition, field-specific skills and special purposes, and that "critical thinking" skill was not included in the specified elements.

Keywords: Education in the 21st century, 21st century skills, P21 skills, music curriculum, music curriculum of middle school, music education.

Bu makaleye atf vermek için:

Pektaş, İ. B. & Ekşioğlu, S. (2023). 21. Yüzyıl becerileri bağlamında ortaokul müzik öğretim programı, *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(3), 1557-1578.

Cite this article as:

Pektaş, İ. B. & Ekşioğlu, S. (2023). A middle school music curriculum in the context of 21st century skills, *Trakya Journal of Education*, 13(3), 1557-1578.

¹ Öğr. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Antalya/ Türkiye, e-mail: ilaybilgedenktas@akdeniz.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8853-774X

² Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, Sakarya/Türkiye, e-mail: ekxioglu@sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5471-627X

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

This research aims to determine the status of 21st-century skills covered by P21 in the music curriculum achievements updated in 2018, the specific objectives of the music course, and the skills specific to the field of the music curriculum. For this purpose, the answers to the following sub-purposes have been sought;

1. What is the status of 21st-century skills within the scope of P21 skills in the achievements in the middle school music education program of the Ministry of National Education of Turkey?
2. What is the status of 21st-century skills within the scope of P21 skills in the special purposes of the music course in the middle school music education program of the Ministry of National Education of Turkey?
3. What is the status of 21st-century skills within the scope of P21 skills in the field-specific skills of the music course of the middle school music education program of the Ministry of National Education of Turkey?

Method

This research is qualitative research with a nested single case study pattern.

In this study, research data were collected through document review. 21, covered by P21, the status of 21st-century skills in the secondary school music curriculum on the Ministry of National Education website, the specific objectives of the music course, and the specific skills of the music course were examined.

The data obtained from the research were analyzed by descriptive analysis; categories were created by the themes determined by the researchers before the research. These categories were determined following the achievements contained in the secondary school music education program. The opinions of two field experts were obtained for the suitability status of the created themes and categories. In the analysis of the research data, the achievements and categories were tabulated, and the status of 21st-century skills, field-specific skills, and music course special purposes per these achievements and categories and categories were examined.

Findings

It has been stated that the competencies of the Turkish Qualifications Framework (TICF) are designed to be by the competencies of the European Qualifications Framework (EICF) (Professional Qualifications Framework, 2021). It is stated that the music course curriculum is prepared by the competencies of the TICF. However, in the study, it was found that P21 skills are involved in the acquisition, of field-specific skills and special purposes, rather than TICF competencies. In the program P21 21. it has been concluded that 21st-century skills are more involved than TICF competencies. Although there are similarities between Dec competence and P21 skills, P21 has covered the skills in more detail. The TICF has classified the skills included in the competencies according to the level of education (elementary school, middle school, high school, higher education, graduate school). It is assumed that skills are acquired following these levels.

Discussion and Conclusion

Özgül (2021) examined the primary and secondary school music education programs in terms of the European qualifications framework and the Turkish qualifications framework. Özgül stated that communication skills in foreign languages are not included in the programs with these interrogations, communication in the mother tongue, cultural awareness, and citizenship skills are included. In addition, it has been stated that there are inconsistencies in the program stated to have been prepared by the competencies of the TICF and the EICF. In this study, in which music teaching programs were examined, it was seen that similar results were reached. Yıldız (2022), on the other hand, has completed the music curriculum covering the first and eighth grades at the 21st grade. the century Deciphered it in terms of abilities and concluded that there is a discrepancy between music teaching programs and abilities. As a result of the research conducted by Gelen (2017), P21 skills were included in the current curriculum in Turkey, which supports the research result. In the study by Bal (2018) titled "Examination of Turkish Language Course in Terms of 21st Century Skills", it was concluded that 21st-century skills are based on curriculum

design but are insufficient in terms of the teaching process. In the research conducted by Bektas and others (2019), it is emphasized that the skills included in the P21 skills program are not in the TICF competencies, but are missing in the program. Considering the results of the mentioned studies and this study, it can be concluded that the Ministry of Education's curriculum was not designed following the skills of the 21st century, and these skills were subsequently added to the program and achievements.

One of the remarkable results of the research is that although there is a “critical thinking” skill in P21 skills, there is no competence for critical thinking in the special purposes and field-specific skills of the TICF and music curriculum.

GİRİŞ

21. yüzyılda gelişen bilim ve teknolojinin etkisiyle toplumsal gelişim ve değişimler de gözlemlenmiştir. Toplumsal gelişimin en etkili unsurlardan biri olarak görülen eğitim ise; “istenilen yönde davranış değişikliği” hedefini, bireylerin bilim, teknoloji, sosyal ve kültürel alanlardaki gelişimleri üzerine kurmuştur. 21. yüzyıl toplumu bilgi toplumu olarak tanımlanmakta ve bireylerden; toplumsal olaylara duyarlı, teknolojiyi her alanda kullanabilen, iletişim becerileri gelişmiş, eleştirel düşünebilen ve iş birliği içerisinde çözüm odaklı çalışabilen bireyler olmaları beklenmektedir. Bu amaç doğrultusunda ortaya çıkan 21. yüzyıl becerileri, sadece öğrencilerin gelişimini değil toplumun tamamının gelişimini hedeflemektedir. Bireylerin iş, sosyal ve eğitim hayatlarındaki “başarıya ulaşma rehberi” olarak görülmesi sebebiyle birçok ülke tarafından kabul edilen 21. yüzyıl becerileri kapsamında, toplumdaki her birey bir öğrencidir.

21. yüzyıl becerileri, *Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)*, *Partnership for 21st Century Skills (P21)*, *Assesment and Teaching of 21st Century Skills (ATCS)*, *The North Central Regional Educational Laboratory's (NCREL)*, *National Educational Technology Standards (NETS)*, *European Union (EU)*, *Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ)* gibi birçok kurum, kuruluş, ülke veya bölge tarafından farklı sınıflandırılmış ve adlandırılmıştır. Bu beceriler farklı isimlerle anılsalar da amaçları aynıdır. Kan (2009), 21. yüzyıl becerileri vizyonunun P21 (Partnership for 21st Century Skills) tarafından oluşturulduğunu belirtir. P21 ortaklık başkanı olan Kan (2009), 21. yüzyıl becerilerinin, kamu eğitiminin bütüncül ve sistematik bir bakış açısıyla canlandırılmasını sağlayabileceğini savunur. Bu becerilerin bireylere kazandırılmasından beklenen sonucun; ‘öğrencilerin yükseköğretimden iş hayatına atılma, hayatın her alanında bağımsız ve kendine yetebilen bireyler olmaları’ olduğunu söyler.

21. yüzyıl becerilerinin, 4C eğitim modeli/öğrenme becerileri “(iletişim (communication), iş birliği (Collaboration), eleştirel düşünme (Critical Thinking) ve yaratıcılık (Creativity))” savunucuları ve yaratıcıları tarafından oluşturulduğu bilinmektedir. 21. yüzyıl becerilerinin ilk olarak P21 ortaklığının çalışmalarıyla ortaya çıktığı savunulmaktadır. Bu kuruluş, 2018 yılı itibarıyla Battle for Kids oluşumuna katılmışlardır. Bu oluşum kendilerini, “2005 yılında, her öğrenciye ulaşmak için öğretmenleri, liderleri ve okul sistemlerini güçlendiren ve destekleyen yenilikçi hizmetler ve çözümler geliştirmeye odaklanan bağımsız, ulusal, kâr amacı gütmeyen bir kuruluş” olarak tanımlamaktadır. Misyonlarını ise; “21. yüzyılda her öğrencinin okulda, okul dışında, ülke veya dünya genelinde öğrenmelerini sağlamak” şeklinde açıklamışlardır (Battle for Kids, 2021).

Eğitim, okul eğitimi devam eden bireyler için, sadece akademik başarılar değil sosyal başarılar da elde edebilmeleri adına yapılan uygulamalar bütünüdür. Eğitim, her alanda çağın gerekliliklerine uygun bireyler yetiştirebilmeyi amaçlar. Bu amaç doğrultusunda yetişen bireylerin, gelecekte, ulusları ve ülkelerin kalkınmasını sağlayabilecekleri, bu ulus ve ülkelerin sosyo-ekonomik düzeylerini belirleyecek güce sahip olabilecekleri düşünülmektedir.

Antropoloji, psikoloji, sosyoloji gibi birçok disiplinin çalışma alanında yer alması sebebiyle eğitime dair farklı tanımlar yapılmıştır. Ayrıca eğitimin dinamik yapısı, bu alandaki araştırmaların güncel olmasını gerektirmektedir. Bu dinamik yapı, çağa uygun şekilde uygulanması gereken eğitimin ve eğitim unsurlarının yeniden tanımlanmasına da yol açmıştır. Aynı şekilde bu durum, günümüzde öğretmenin görev tanımının da değişmesine sebep olmuştur. Yalnızca “akademik bilgi öğretme” öğretmenden ziyade “öğrenmeyi öğretme” öğretmen anlayışının benimsenmesi zorunluluk haline gelmiştir. Bu zorunluluğun nedenlerinden biri de eğitimin, gelişmişliğin en temel unsurlarından biri olarak görülmesidir. Dünya devletleri, eğitim politikaları üzerine detaylı çalışmalar yapmakta ve herhangi bir iş birliği içerisinde bulunacakları ülkelerdeki eğitim sistemleri ve politikalarını incelemektedirler. Örnek vermek gerekirse; bilim, teknoloji ve sanayi gibi alanlarda gelişmiş ülkelerin üye olduğu Avrupa Birliği, yeni üye olacak ülkelerden eğitimlerini çağa uygun bir şekilde revize etmelerini beklemektedir (Çıkkılı, 2019, s.3).

18. yüzyılda başlayan Sanayi Devrimi'nin etkileri, 19 ve 20. yüzyıllarda da devam etmiştir. Küresel gelişmelerden etkilenecek güncelliği korunmaya çalışılan eğitim alanında ise 21. yüzyıla kadar "klasik eğitim" modeli benimsenmiştir. 21. yüzyılda bu eğitim modeli yerini "bilgi toplumu modeli"ne bırakmıştır. Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecinde klasik eğitim ve bilgi toplumu eğitim modellerinin ve bu sürecin başrolünde yer alan öğretmenin Saygılı (2013, s. 263) tarafından ele alındığı araştırmada bu durum şöyle ifade edilmektedir;

"Klasik eğitim sisteminde asıl olan yığın olarak otoriteye itaattir. Bu itaati sağlayacak olanlar öğretmenlerdir. Bilgi toplumu eğitim modelinde asıl olan, birbirinden farklı düşünce, inanç ve hayat biçimlerini hoşgörü ile karşılayan, bağımsız ve objektif düşünebilen, sorgulamaya, araştırmaya, eleştirmeye açık, üst düzey ahlaki değerlerle donatılmış, bireysel ve toplumsal sorumluluk bilincine sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi çağı toplumu öğretmen modeli ise sürekli değişen dünyada geniş düşünce ufkuyla sahip, değişim, gelişim ve hıza uyum sağlayabilen, bireysel farklılığı zenginlik olarak algılayan, yaşam boyu öğrenmeyi ilke edinmiş, düşüncelerini açıkça ifade edebildir".

Güven (2005, s. 6-8), eğitimle ilgili yapılan tanımlara yönelik eleştirilerinde "istendik davranış değişikliği" ifadesine de yer vermiştir. Öğrencilerin bilişsel becerilerinin yanında sosyal, duygusal, psiko-motor becerilerinin de öneminden söz eden Güven'in bu söyleminin, 21. yüzyıl eğitim yaklaşımıyla örtüştüğü görülmektedir (bkz: Kyllonen, 2012). Eleştirilerin içeriğinin, "klasik eğitim modeli"ne yönelik eleştiriler olabileceği düşünülmektedir.

"...Bu tanımlarda dikkat edilmesi gereken birkaç kritik nokta bulunmaktadır. Bunlardan ilki "istendik" terimidir. İstendik anlaşıldığı üzere istemek fiilinden türetilmiş ve edilgenliği ifade eden bir terimdir. Kısaca bireyi pasif alıcı olarak gören ve birileri tarafından belirlenmiş istekleri yapmakla yükümlü kılan bir ifadedir. Elbette eğitimi politikadan, politik çıkarılardan ayırmak mümkün değildir. Bu nedenle istendik olan davranışlar devletin bekasını sağlamaya yönelik olmaktadır. Her devletin birincil amacı kendi ideolojisini korumak ve devam ettirmek, ekonomisini güçlü tutmak olduğuna göre, bunun sağlanmasında öncelikle sorgulamayan, araştırmayan, eleştirmeyen, problem çıkarmayan ve verilen işi en iyi şekilde yapan halkların bulunması gerekmektedir. Bu nedendir ki eğitim istenenleri sorgusuz sualsiz yerine getirecek bireyler yetiştirmek zorundadır" (Güven, 2005, s.6).

Klasik eğitime yönelik Fer'in (2020, s. 211) görüşleri ise şu yöndedir;

"...öğretmenin söylediklerini veya kitaplarda okuduklarını ezberleyen ve sorgulamadan benimseyen, bildiklerini araştırmadan savunan kişiler yetiştirmenin ötesine geçemiyoruz. Üstelik 1950'lerden bu yana izlenen yanlış politikalar sonucunda yetiştirilen bireyler, toplumsal ve eğitimsel bağlamda kaçınılmaz biçimde eğitimde sorunlara yol açıyor. Eğitim, sistem ve içerik olarak sadece bireyi etkilemekle kalmıyor, toplumun geleceğini de belirliyor. Aktarılan durumlar sonucunda eğitimden mutlu olamayan çocuklar ve gençler yetiştiriyoruz. Dolayısıyla, üretmektense harcayan bireyler yetiştiriyoruz. Çok az ülkede görülecek denli genç nüfus yoğunluğumuzu değerlendiremiyor, onları mutlu edemiyoruz."

21. yüzyıl bilgi toplumunda, bilgi üretimi, tüketimi ve devamında gelen hızlı değişimleri toplumların takip etmesi ve ayak uydurması zorunluluk haline gelmiştir. Modern dünyanın gereklilikleri göz önünde bulundurulduğunda, toplum koşullarına uygun olacak şekilde eğitim ve öğretmen modelleri belirlenmelidir. Bu değişimlere ayak uyduramayan ve gereklilikleri yerine getiremeyen toplumlar üçüncü dünya ülkesi olmaktadır (Saygılı, 2013, s.265).

21. yüzyılda eğitim, bireylerin çok yönlü yetiştirilmesini hedefler. İçinde bulunduğumuz yüzyılda eğitim, sadece öğretim programlarının uygulanmasıyla yüzyılın değişimlerine uyum sağlayamayabilir. Küresel yeniliklere açık olup, toplumsal normlar doğrultusunda bu değişimlerin şekillendirilmesinin doğru olacağı düşünülmektedir. Yeniliklere ayak uyduran toplumlar, eğitim alanında yurttaşları için gerekli çalışmaları yapmaktadır. 21. yüzyıl becerileri de bu bağlamda değerlendirilebilecek çalışmalardır. Araştırma içerisinde daha önce de ifade edildiği gibi, 21. yüzyıl becerileri kurum ve kuruluşlar tarafından farklı adlandırılmış olsa da ortak temel hedefleri çağa uyum sağlayabilen, dünya vatandaşı olabilecek, iletişim becerileri gelişmiş bireyler yetiştirmektir.

Bireylerin 21. yüzyılda ihtiyaç duydukları beceriler, 20. yüzyıldan oldukça farklıdır. Bilgi ve iletişimde gözlenen ileri düzeydeki teknolojik gelişmeler, insanların yaptıkları işlerin makineler tarafından

yapılabilecek duruma gelmesine sebep olduğu için insanların yaptıkları işler ve görev tanımları sürekli değişim içerisinde (Dede, 2010, s.51-52).

Günümüzdeki eğitim geçmişle karşılaştırıldığında, çağın getirdiği sosyal ve ekonomik problemler karşısında çok daha kritik bir konumdadır. Bugünün gençleri ve çocukları, geleceğin çalışanları, ebeveynleri, girişimcileri olarak, eğer gelecekteki rollerine iyi hazırlanırlarsa karşılaşılabilecekleri problemleri çözebilmede başarılı olabilirler. Öğrencilerin gelecekte yapacakları işlerde kapasitelerini tam anlamıyla kullanabilmeleri için okul derslerindeki birtakım bilgi ve becerileri edinmeleri gerekmektedir (Hilton & Pellegrino, 2012, s.15).

Öğrencilerin doğru kararlar alabilmeleri ve bu kararları anlamlandırabilmeleri için bazı becerilere ve bu becerileri uygun şekilde kullanabilmeye ihtiyaçları vardır. Bu beceriler, matematik ve okuma becerileridir. 21. yüzyıl becerileri önemini burada gösterir. 21. yüzyıl becerilerinin gelecekte öğrencilere en faydalı olacağı alanları özetlemek gerekirse şunlar söylenebilir; daha fazla eğitim alan öğrenciler daha başarılı olacaklardır, gerçek yaşam içindeki zorluklarla baş edebilmek için hem kişisel hem akademik becerilerin geliştirilmesi gerekmektedir ayrıca herhangi bir duruma uyum sağlayabilmek, öğrenilen bilgi üzerine eleştirel düşünebilmek, işbirliği içerisinde olabilmek, değişimlere ve yeniliklere açık bir şekilde iletişim kurabilmek, karşılaşılan herhangi bir sorunla başa çıkabilmek adına çözüm yolları üretebilmek gibi beceriler de geleceğin yetişkinleri için fırsattır. Uygulamalı ve akademik beceriler, iyi hazırlanmış ve uygulanmış eğitim-öğretim programlarıyla kazanılabilir. Ancak eleştirel düşünme ve problem çözme gibi bilişsel becerilerin birbirlerinden bağımsız edinilmesi mümkün değildir (Jerald, 2009, s.22-23).

“...Bilişsel psikolojide "transfer" olarak adlandırılan bir süreç olan, sadece akılda tutmayı değil, aynı zamanda beceri ve bilginin kullanımını ve uygulanmasını da destekleyecek şekillerde öğrenmeleri gerekecektir. Günümüzün eğitim politikaları ve uygulamalarının, tüm çocukların aktarılabilir bilgi ve beceriler geliştirmesine yardımcı olmak için güncellenmesi gerekecektir” (Hilton & Pellegrino, 2012, s.15).

Hilton ve Pellegrino (2012, s.15-16), 2009 yılında uygulanan PISA (Program for International Student Assessment; Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) testlerinde 15 yaşındaki Amerika’lı bir öğrencinin test puanının, OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development; Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü/İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı)’de yer alan diğer ülkelerin aynı yaş grubundaki öğrencileriyle karşılaştırıldığında ortalama bir puan olduğu, “yaşam ve çalışma” puanının ise bu ülkelerin altında olduğundan söz eder. Bunun sebeplerinden birinin farklı sosyo-ekonomik düzeydeki öğrenciler arasındaki eşitsizlik olduğunu savunur. Devam eden süreçte, iş insanları, araştırmacılar, eğitimciler ve eğitim kuruluşlarının, öğrencilerin bilgi ve becerilerinin geliştirilebilmesi adına ilerleyen yıllarda *21. yüzyıl becerileri* şeklinde adlandırılacak olan bu yeni eğitim politikası veya modeli üzerine gereken çalışmaları yapmaya başladıkları ve diğer çalışmaları da desteklediklerinden bahseder.

Binkley, Erstad, Herman, Raizen, Ripley ve Rumble (2010, s. 1-2) araştırmalarında, 21. yüzyıl becerilerinin yer aldığı kurum ve kuruluşlardaki ortak ifadeleri şu şekilde belirlemişlerdir; “1. Yaratıcılık ve yenilikçilik, 2. Eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, 3. Öğrenmeyi öğrenme, üst biliş, çalışmanın yolları, 4. İletişim, 5. İşbirliği (ekip çalışması), çalışmak için araçlar, 6. Bilgi okuryazarlığı, 7. BİT (bilgi-işlem teknolojisi) okuryazarlığı, dünyada yaşamak, 8. Vatandaşlık (yerel ve küresel), 9. Yaşam ve kariyer, 10. Kişisel ve sosyal sorumluluk (kültürel farkındalık ve yeterlilik dahil)”.

Tablo 1’de, Voogt ve Roblin tarafından yapılmış araştırmada yer alan, 21. Yüzyıl becerilerinin farklı kurum ve kuruluşlarda yer alma durumlarından söz edilmektedir. Şekil 1’de ise becerilerin kapsamlı şekilde ele alındığı P21’e ait beceriler görülmektedir.

Tablo 1.

Çerçevelerdeki benzerlik ve farklılıklar (Voogt & Robrin, 2012, s.309).

Tüm Çerçevelerde Yer Alan Beceriler	Çerçevelerde En Çok Bahsedilen Beceriler (P21, EnGauge, ATCS, NETS/ISTE)	Çerçevelerin Bazılarında Yer alan Beceriler	Yalnızca Bir Çerçevede Yer Alan Beceriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İş birliği ➤ İletişim ➤ Bilgi-İşlem ➤ Teknolojisi ➤ Okuryazarlığı ➤ Sosyal ve / veya Kültürel Beceriler ➤ Vatandaşlık 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yaratıcılık ➤ Eleştirel Düşünme ➤ Problem Çözme ➤ Nitelikli ürünler geliştirme/ Üretkenlik (ATCS hariç) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Öğrenmeyi Öğrenmek (ATCS, EU) ➤ Özyönetim (P21, EnGauge, OECD) ➤ Planlama (EnGauge, OECD) ➤ Esneklik ve Uyum (P21, EnGauge) ➤ Temel/Anahtar Konular: -Matematik, iletişim, anadil, bilim (EU, P21, ATCS) -Tarih ve Sanat (P21, ATCS) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Risk Alma (EnGauge) ➤ Çatışmaları çözme ve yönetme (OECD) ➤ İnisiyatif ve girişimcilik duygusu (EU) ➤ Disiplinlerarası temalar (P21) ➤ Temel/Anahtar Konular: 1. Ekonomi, coğrafya, hükümet ve yurttaşlık

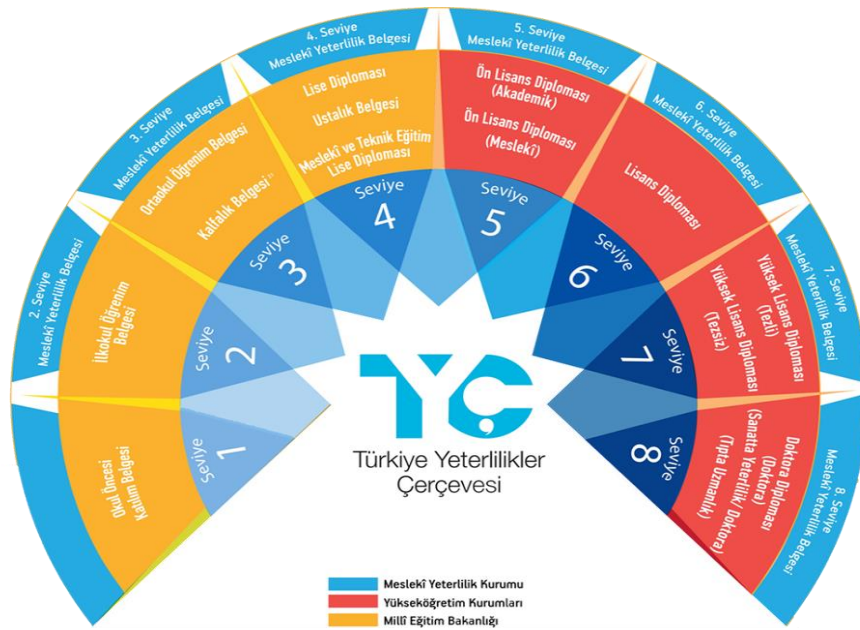

Şekil 1. 21. yüzyıl becerileri (Battle for Kids, 2021).

Türkiye’de 21. Yüzyıl Becerileri

Dünyada kabul görmüş 21. yüzyıl becerileri, Türkiye’de Mesleki Yeterlilikler Çerçevesi olacak şekilde revize edilmiştir. “Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanun tasarısı, 21 Eylül 2006 tarihinde **5544** sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu olarak oy birliği ile kabul edilmiştir” (Mesleki Yeterlilik Kurumu, 2021). Mesleki Yeterlilik Kurumu’nda, iş ve eğitim alanlarında farklı alt yeterlilik grupları yer almaktadır. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi de bu gruplardan biridir. TYÇ, Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ile uyumlu bir şekilde düzenlenen; genel, mesleki ve akademik eğitim ve öğretim programları ile tüm öğrenme etkinliklerinin yetkinlik/yeterlilik esaslarını açıklayan ulusal çerçeve olarak bilinmektedir (Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, 2021). AYÇ ise, hayat boyu öğrenme beceri veya yetkinliklerinin anlaşılıp karşılaştırılabilmesi amacıyla geliştirilmiş bir politika aracıdır. Bu araç, yetkinlik/becerilerin bireyler,

kurum ve kuruluşlar ve işverenler tarafından daha iyi anlaşılabilmesini hedeflemektedir. Ek olarak, çalışan ve öğrenenlerin yetkinliklerini farklı ülkelerde kullanabilmelerini; küresel yeterlilik sistemlerinin birbirleriyle iletişimini kurabilecek ortak araç işlevi de görmektedir. Bu çerçevenin iki temel hedefi bulunmaktadır. Birincisi bireyleri uluslararası hareketliliğe teşvik etmek; ikincisi ise hayat boyu öğrenme becerileri çerçevesinde bireylerin öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktır. Sekiz ortak Avrupa referans seviyesiyle uluslararası yetkinlik sistemlerini ilişkilendirmeyi hedefleyen AYÇ, iş birliği ve uluslararası farklılıkların kıyaslanabilmesi amacıyla oluşturulmuş bir üst yetkinlik çerçevesidir. Örgün, yaygın ve serbest öğrenme ortamlarında hayat boyu öğrenmenin geliştirilmesine yönelik bir araç olan AYÇ, belirlenen seviyelerde bireylerde bulunması gereken asgari bilgi, beceri ve yetkinliklerin tanımlayıcı aracıdır. Belirlenen AYÇ referans seviyeleri bağlamında bilgi; kuramsal veya olgusal, beceri; uygulama ve bilişsel beceriler, yetkinlik ise kişisel, sosyal ve mesleki gelişim alanındaki sorumluluk ve bağımsızlık olarak tanımlanmaktadır (Avrupa Yeterlilik Çerçevesi, 2021). AYÇ gibi seviyelere göre düzenlenen TYÇ becerileri, Şekil 2’de seviyelerine uygun olarak gösterilmiştir.

Şekil 2. Türkiye yeterlilikler çerçevesi (Türkiye Yeterlilikler Veritabanı, 2021).

Öğretim programı, özel alanlara veya branşlara ve öğrenci düzeyine uygun olacak şekilde hazırlanan eğitim-öğretim rehberidir.

Ornstein ve Hunkins (2016, s. 12-14) ise öğretim programı için kısa birkaç tanım yapmışlardır, “amaçlara ulaşmak için tasarı; öğrenenlerin deneyimleri, insanlarla ilgili sistem; kendine özgü temelleri, bilgi alanları, araştırma, kuramlar, ilkeleri ve uzmanları olan bir çalışma alanı; ders ya da içerik (bilgiyi organize etme ve özümseme yolu)”.

Bobbitt (2017, s.45), öğretim programını iki şekilde tanımlamıştır. Birincisi; “bireyin becerilerini ortaya çıkarmaya çalışan güdümsüz ve güdümlü yaşantıların toplamı”, ikincisi ise “becerileri açığa çıkarma sürecini tanımlamak ve mükemmelleştirmek için okulların bilinçli olarak kullandıkları güdümlü yetiştirim yaşantılarının toplamı” şeklindedir.

2017 yılında Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine göre hazırlandığı belirtilen ve taslak olarak sunulan MEB öğretim programları, 2018 yılında birçok alanda güncellenmiştir. Öğretim programlarındaki yetkinlikler; “1) Anadilde iletişim, 2) Yabancı dilde iletişim, 3) Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, 4) Dijital yetkinlik, 5) Öğrenmeyi öğrenme, 6) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, 7) İnişiyatif alma ve girişimcilik, 8) Kültürel farkındalık ve ifade” olarak açıklanmıştır (MEB, 2018).

Müzik dersi öğretim programında öğrenme alanı yaklaşımı temel alınmıştır. Bu doğrultuda her sınıf ve programda; “Dinleme, söyleme, müziksel algı ve bilgilenme, müziksel yaratıcılık ve müzik kültürü” öğrenme alanları yer almaktadır. 2018 öncesi, dinleme, söyleme, çalma olarak isimlendirilen öğrenme alanı,

2018 sonrasında *dinleme, söyleme* öğrenme alanı olarak güncellenmiştir. Belirtilen diğer öğrenme alanı isimlerinde ise herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Bireylerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişimlerinde etkili olan müzik eğitiminin, 21. yüzyıl insanı olma yolundaki becerilerin elde edilebilmesinde bireylere yardımcı olacağı düşünülmektedir. Müzik eğitiminin, iş birliği ve bu doğrultudaki iletişim kurma becerilerine yönelik çalışmalar yapma, ulusal ve uluslararası müzikle ilgili gelişmeleri takip etme, teknolojiyi müzik alanında kullanabilme, yaratıcılığın her an kullanılabilmesi gibi genel amaçları vardır. 21. Yüzyıl becerilerinin bu amaçlara benzer hedefleri olduğu bilinmektedir. Ulakbim, TR Dizin ve Yök Ulusal Tez Merkezi veri tabanlarında, “21. Yüzyıl becerileri, P21, öğretim programı” anahtar kelimeleriyle; Okul öncesi (Tuğluk&Özkan, 2013), Hayat Bilgisi (Bektaş, Sellum, Polat, 2018), Türkçe (Bal, 2018) eğitimi alanlarında araştırmaların olduğu tespit edilmiştir. Müzik alanında ise Özgül (2021) tarafından Avrupa ve Türkiye Yeterlikler Çerçevesi açısından 1-8. sınıfların öğretim programı incelenmiştir. Yıldız (2022) tarafından yapılan çalışmada ise 1-8. Sınıf öğretim programı kazanımları 21. Yüzyıl becerileri açısından incelenmiştir. Ancak adı geçen veri tabanlarında “21. Yüzyıl becerileri, P21 ve müzik dersi öğretim programı” anahtar kelimeleriyle yapılan tarama sonucunda, müzik dersi öğretim programı kazanımları, ders özel amaçları ve alana özgü becerilerinde P21 21. Yüzyıl becerileri bağlamında incelenmesi ile ilgili herhangi bir araştırma tespit edilememiştir.

İfade edilmeye çalışılan durumların bir problem teşkil ettiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı; P21 kapsamındaki 21. Yüzyıl becerilerinin, 2018 yılında güncellenen müzik öğretim programı kazanımları, müzik dersi özel amaçları ve müzik öğretim programı alana özgü becerilerde yer alma durumlarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır;

Alt Problemler

1. P21 kapsamındaki 21. yüzyıl becerilerinin M.E.B. ortaokul müzik öğretim programındaki kazanımlarda yer alma durumları nedir?
2. P21 kapsamındaki 21. yüzyıl becerilerinin M.E.B. ortaokul müzik öğretim programındaki müzik dersi özel amaçlarında yer alma durumları nedir?
3. P21 kapsamındaki 21. yüzyıl becerilerinin M.E.B. ortaokul müzik öğretim programındaki müzik dersi alana özgü becerilerde yer alma durumları nedir?

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. P21 ortaklığının, becerileri diğer kurum ve kuruluşlardan daha detaylı bir şekilde ele alması sebebiyle, P21 kapsamındaki 21. yüzyıl becerileri ile,
2. Güncel olarak kullanılıyor olması sebebiyle, 2018 yılında yenilenmiş olan MEB Müzik dersi öğretim programı ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Bu araştırma, iç içe geçmiş tekli durum çalışması desenli nitel bir araştırmadır. İç içe geçmiş tekli durum çalışması deseninde “Tek bir durum içinde çoğu kez birden fazla alt tabaka veya durum olabilir”. Bir durum içerisinde olabilecek birden fazla birimin tek bir durum olarak değerlendirilmesinde iç içe geçmiş tekli durum çalışması kullanılabilir (Yıldırım&Şimşek, 2018, s. 301).

Bu çalışmada araştırma verileri, doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini sağlar” (Yıldırım&Şimşek, 2018, s.189). Bu nedenle, P21 kapsamındaki 21. yüzyıl becerilerinin, Millî Eğitim Bakanlığı web sitesinde bulunan ortaokul müzik öğretim programındaki *kazanımlar, müzik dersi özel amaçları, müzik dersi alana özgü becerilerde yer alma durumları* incelenmiştir.

Araştırmadan elde edilen veriler, betimsel analiz ile çözümlenmiş; araştırma öncesinde araştırmacılar tarafından belirlenmiş temalar doğrultusunda kategoriler oluşturulmuştur. Bu kategoriler, ortaokul müzik öğretim programında yer alan kazanımlar doğrultusunda belirlenmiştir. Oluşturulan tema ve kategorilerin uygunluk durumu için iki alan uzmanının görüşü alınmıştır. Araştırma verilerinin analizinde, kazanım ve kategoriler tablolştırılmış, 21. yüzyıl becerilerinin, bu kazanım ve kategorilerde ve kategoriler doğrultusunda alana özgü beceriler ve müzik dersi özel amaçlarında yer alma durumları incelenmiştir.

Etik Kurallara Uygunluk Durumu

Bu araştırmanın verileri, doküman incelemesi ile toplanmıştır. Bu sebeple araştırma, etik kurul onayı gerektirmemektedir.

BULGULAR, TARTIŞMA VE YORUMLAR

Araştırmada, ortaokul müzik öğretim programı öğrenme alanları (Dinleme-Söyleme, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Müziksel Yaratıcılık, Müzik Kültürü) temalar olarak belirlenmiştir. Bu temalar doğrultusunda; öğrenme alanlarında yer alan kazanımlardan kategoriler oluşturulmuştur.

1. P21 Kapsamındaki 21. Yüzyıl Becerilerinin Ortaokul Müzik Öğretim Programı Kazanımlarında Yer Alma Durumları

21. yüzyıl becerilerinin kategoriler içerisinde yer alma durumları tablolaştırılarak belirtilmiştir. Belirlenen kategoriler şu şekildedir;

1. Ulusal Birliktelik Duygusu Pekiştirme, 2. Birlikte Müzik Yapma, 3. Bireysel Müzik Yapma, 4. Türk Müzik İcrası, 5. Dünya Müzikleri İcrası, 6. Dinleme, 7. Müzik Alfabesini Öğrenme, 8. Müzik Teknolojisi, 9. Türk Müzik Kültürü, 10. Dünya Müzik Kültürü, 11. Yaratıcılık.

Tablo 2.

MEB öğretim programı kazanımlarının öğrenme alanlarındaki sayı ve kodları (MEB, 2018).

	Dinleme-Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
5. Sınıf Kazanım Sayısı ve Kodu	6; Mü.5.A.1. Mü.5.A.2 Mü.5.A.3. Mü.5.A.4. Mü.5.A.5. Mü.5.A.6.	7; Mü. 5.B.1. Mü.5.B.2 Mü.5.B.3. Mü.5.B.4. Mü.5.B.5. Mü.5.B.6. Mü. 5.B.7.	6; Mü. 5.C.1. Mü.5.C.2 Mü.5.C.3. Mü.5.C.4. Mü.5.C.5. Mü.5.C.6. Mü. 5.C.7.	4; Mü.5.D.1. Mü.5.D.2 Mü.5.D.3. Mü.5.D.4.	23
6. Sınıf Kazanım Sayısı ve Kodu	7; Mü.6.A.1. Mü.6.A.2 Mü.6.A.3. Mü.6.A.4. Mü.6.A.5. Mü.6.A.6.	4; Mü. 6.B.1. Mü.6.B.2 Mü.6.B.3. Mü.6.B.4.	6; Mü. 6.C.1. Mü.6.C.2 Mü.6.C.3. Mü.6.C.4. Mü.6.C.5. Mü.6.C.6.	6; Mü.6.D.1. Mü.6.D.2 Mü.6.D.3. Mü.6.D.4. Mü.6.D.5. Mü.6.D.6.	24
7. Sınıf Kazanım Sayısı ve Kodu	7; Mü.7.A.1. Mü.7.A.2 Mü.7.A.3. Mü.7.A.4. Mü.7.A.5. Mü.7.A.6.	4; Mü. 7.B.1. Mü.7.B.2 Mü.7.B.3. Mü.7.B.4.	5; Mü.7.C.1. Mü.7.C.2 Mü.7.C.3. Mü.7.C.4. Mü.7.C.5.	6; Mü.7.D.1. Mü.7.D.2 Mü.7.D.3. Mü.7.D.4.	22
8. Sınıf Kazanım Sayısı ve Kodu	10; Mü.8.A.1. Mü.8.A.2 Mü.8.A.3. Mü.8.A.4. Mü.8.A.5. Mü.8.A.6. Mü. 8.A.7. Mü.8.A.8 Mü.8.A.9. Mü.8.A.10.	2; Mü. 8.B.1. Mü.8.B.2	4; Mü. 8.C.1. Mü.8.C.2 Mü.8.C.3. Mü.8.C.4.	9; Mü.8.D.1. Mü.8.D.2 Mü.8.D.3. Mü.8.D.4. Mü.8.D.5. Mü.8.D.6 Mü.8.D.7. Mü.8.D.8. Mü.8.D.9. Mü.8.D.10.	25 94

Tablo 3.

Tema olarak belirlenen öğrenme alanları doğrultusunda oluşturulan kategorilere göre kazanımlar

Kategoriler	Dinleme- Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	
Ulusal Birlikte­lik Duygusu Pekiştirme	Mü.5.A.1., Mü.5.A.3., Mü.6.A.1., Mü.6.A.2., Mü.7.A.1., Mü.7.A.2., Mü.8.A.1., Mü.8.A.2.,			Mü.5.D.1., Mü.5.D.4., Mü.6.D.1., Mü.6.D.2	
Grup Müzik Çalışmaları	Mü.5.A.4, Mü.6.A.6., Mü.7.A.4., Mü.7.A.7., Mü.8.A.5., Mü.8.A.7., Mü.8.A.9.	Mü.5.A.6., Mü.6.A.7., Mü.7.A.6., Mü.8.A.4., Mü.8.A.6.,	Mü.5.B.2., Mü.5.B.5., Mü.8.B.2.	Mü.5.C.2., Mü.5.C.4., Mü.6.C.5., Mü.6.C.6, Mü.7.C.1., Mü.7.C.2., Mü.7.C.5., Mü.8.C.3., Mü.8.C.4	Mü.6.D.5.
Bireysel Müzik Çalışmaları	Mü.5.A.4, Mü.6.A.7., Mü.7.A.7., Mü.8.A.5., Mü.8.A.7., Mü.8.A.9.	Mü.5.A.6., Mü.7.A.4., Mü.8.A.4., Mü.8.A.6.,	Mü.5.B.2., Mü.5.B.5., Mü.8.B.2.	Mü.5.C.2., Mü.5.C.4., Mü.6.C.3., Mü.6.C.5., Mü.6.C.6, Mü.7.C.1., Mü.7.C.2., Mü.7.C.5., Mü.8.C.3., Mü.8.C.4	Mü.6.D.5.
Türk Müziği İcrası	Mü.5.A.2 Mü.6.A.3 Mü.5.A.4, Mü.5.A.5., Mü.5.A.6.,, Mü.6.A.4., Mü.6.A.5., Mü.6.A.6., Mü.6.A.7., Mü.7.A.3., Mü.7.A.4., Mü.7.A.5., Mü.7.A.6., Mü.7.A.7., Mü.8.A.4., Mü.8.A.5., Mü.8.A.7., Mü.8.A.9.		Mü.5.B.5.,	Mü.5.C.5., Mü.6.C.3., Mü.7.C.3.	
Dünya Müzikleri İcrası	Mü.5.A.4, Mü.5.A.6., Mü.6.A.5., Mü.6.A.7., Mü.7.A.3., Mü.7.A.6., Mü.7.A.7., Mü.8.A.7.,		Mü.5.B.5.,	Mü.6.C.3.	

Tablo 3 devamı..

Dinleme	Mü.5.A.5. Mü.6.A.6. Mü.7.A.4. Mü.8.A.3. Mü.8.A.8	Mü.7.B.3., Mü.7.B.4., Mü.8.B.2.,	Mü.5.C.1., Mü.5.C.2., Mü.5.C.3, Mü.6.C.1., Mü.6.C.3., Mü.6.C.4., Mü.7.C.3., Mü.7.C.4.	Mü.5.D.2., Mü.5.D.3., Mü.6.D.1., Mü.6.D.5., Mü.6.D.6., Mü.7.D.2., Mü.7.D.4., Mü.7.D.5., Mü.8.D.1., Mü.8.D.2., Mü.8.D.3., Mü.8.D.5.
Müzik Alfabesini Öğrenme ve Uygulama	Mü.5.A.4., Mü.6.A.3., Mü.6.A.5., Mü.7.A.3., Mü.8.A.4., Mü.8.A.6.	Mü.5.B.1., Mü.5.B.2., Mü.5.B.3., Mü.5.B.4., Mü.5.B.5., Mü.5.B.6., Mü.5.B.7., Mü.7.B.1., Mü.7.B.2., Mü.8.B.1., Mü.8.B.2.,	Mü.5.C.2., Mü.5.C.4., Mü.6.C.3., Mü.6.C.5., Mü.7.C.1., Mü.7.C.2., Mü.8.C.2., Mü.8.C.3.	
Müzik Teknolojisi			Mü.5.C.1., Mü.5.C.6., Mü.6.C.6, Mü.7.C.5., Mü.8.C.4	Mü.5.D.2., Mü.5.D.4., Mü.6.D.2, Mü.6.D.5., Mü.7.D.3., Mü.7.D.5., Mü.8.D.2., Mü.8.D.4, Mü.8.D.5.,
Türk Müzik Kültürü	Mü.5.A.5., Mü.6.A.6., Mü.7.B.4., Mü.7.A.4., Mü.7.A.5., Mü.8.A.3., Mü.8.A.4., Mü.8.A.5., Mü.8.A.8., Mü.8.A.10.,		Mü.7.C.3., Mü.8.C.1.,	Mü.5.D.2., Mü.5.D.3., Mü.6.D.1., Mü.6.D.2, Mü.6.D.3., Mü.6.D.4., Mü.6.D.6., Mü.7.D.1., Mü.7.D.3., Mü.7.D.4., Mü.7.D.5., Mü.7.D.6., Mü.8.D.1., Mü.8.D.2., Mü.8.D.3., Mü.8.D.4, Mü.8.D.5., Mü.8.D.6., Mü.8.D.7., Mü.8.D.8., Mü.8.D.9.

Tablo 3 devamı..

Dünya Müzik Kültürü	Mü.7.B.3.,	Mü.5.D.2., Mü.7.D.2., Mü.7.D.3., Mü.7.D.4., Mü.8.D.2., Mü.8.D.3., Mü.8.D.5., Mü.8.D.7., Mü.8.D.8., Mü.8.D.9.
Yaratıcılık	Mü.5.C.1., Mü.5.C.2., Mü.5.C.3, Mü.5.C.4., Mü.5.C.6., Mü.6.C.1., Mü.6.C.2., Mü.6.C.4., Mü.6.C.5., Mü.6.C.6, Mü.7.C.1., Mü.7.C.2., Mü.7.C.4., Mü.7.C.5., Mü.8.C.1., Mü.8.C.2., Mü.8.C.3., Mü.8.C.4	Mü.5.D.2., Mü.8.D.2., Mü.8.D.8.

Tablo 2’ de, 5, 6, 7, 8. sınıfların ortaokul müzik öğretim programı öğrenme alanlarında yer alan kazanımları, MEB’de kodlandığı şekliyle belirtilmiştir. Tablo 3’te ise araştırmacılar tarafından oluşturulan kategorilerin kazanımlar açısından durumları gösterilmiştir.

Tablo 3’te, kazanımların birden fazla kategoride yer alabildikleri görünmektedir. 5. sınıf “Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanında yer alan kazanımlardan Mü.5.C.2. ve açıklaması bu duruma örnek verilebilir;

“Mü.5.C.2.: Kendi oluşturduğu ritim kalıbını seslendirir”.

a) *“Öğrencilerin öğrendikleri ses ve sus değerlerini kullanarak oluşturdukları ritim kalıplarını dizek üzerinde yazarak seslendirmelerine ilişkin etkinlikler düzenlenir. Ritim denemeleri dizek üzerine yazılırken sol çizgisi kullanılmalıdır.”*

b) *“Ritim kalıpları yazılırken öğrenilen zaman belirteci, nota ve süre değerleri ile sınırlıdır.”*

c) *“Öğrenciler ezgileri ses, beden perküsyonu veya ritim çalgıları vasıtasıyla seslendirirler”.*

Mü.5.C.2. kazanım ve açıklaması doğrultusunda hem yaratıcılık hem müzik alfabetini öğrenme ve uygulama hem de (Türk Müziği veya Dünya Müziklerine özgü ezgi ve ritim kalıplarını seslendirebilecekleri düşünülerek) Türk ve Dünya Müziği İcrası kategorilerinin üçünde de bu kazanıma yer verilmiştir. Farklı bir örnek olarak Mü.8.D.5. kazanımı verilebilir.

Mü.8.D.5. “Dinlediği farklı türlerdeki müziklerden hem bireysel hem de ortak sınıf arşivini geliştirir.”

a) *“Öğrencilerin müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak bir müzik arşivi oluşturmaları sağlanır.”*

b) *“Sanatçıların dünyaca (yerelden evrensele) tanınmasında iletişim araçlarının rolü vurgulanır.”*

c) *“İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.”*

Mü.8.D.5. kazanım ve açıklaması, müzik kültürü öğrenme alanında yer almaktadır. Oluşturulan kategorilerden ise; dinleme, müzik teknolojisi, Türk müzik kültürü, dünya müzik kültürü kategorilerinin tamamında yer almaktadır.

Tablo 4.

Oluşturulan kategorilere göre öğrenme alanlarındaki kazanım sayısı

Kategoriler	Dinleme-Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam (f)
Ulusal Birliktelik Duygusu Pekiştirme	8			4	12
Grup Müzik Çalışmaları	12	3	9	1	25
Bireysel Müzik Çalışmaları	10	3	10	1	24
Türk Müziği İcrası	18	1	3		22
Dünya Müzikleri İcrası	8	1	1		10
Dinleme	5	3	8	12	28
Müzik Alfabetini Öğrenme ve Uygulama	6	11	8		25
Müzik Teknolojisi			5	9	14
Türk Müzik Kültürü	9	1	2	21	33
Dünya Müzik Kültürü		1		10	11
Yaratıcılık			18	3	21
Toplam (f)	76	24	64	61	225

Tablo 4'te, belirlenen kategorilerin ortaokul müzik öğretim programı öğrenme alanlarındaki kazanım sayıları gösterilmiştir. Birden fazla kategoride yer alan kazanımlar da bulunmaktadır. En fazla kazanım sayısı 76 ile dinleme-söyleme öğrenme alanında; bu öğrenme alanındaki kategorilere göre en fazla kazanım sayısı ise Türk Müziği İcrası kategorisinde yer almıştır. Müzik Teknolojisi, yaratıcılık ve Dünya Müzik Kültürü kategorilerinde herhangi bir kazanım bulunmamaktadır.

Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kazanım sayısı 64'tür. Bu alandaki en fazla kazanımın yer aldığı kategori ise 18 kazanım ile yaratıcılık kategorisidir. Bireysel ve grup müzik çalışmaları ile ilgili kazanımların yaratıcılık kategorisinde yer alması dikkat çekicidir. Bu alanda ulusal birliktelik duygusu pekiştirme ve Dünya müzik kültürü kategorilerinde herhangi bir kazanım tespit edilememiştir.

Müzik kültürü öğrenme alanında yer alan kategorilerin sayısı 61 olarak belirlenmiştir. En fazla kazanımın yer aldığı kategori 21 ile Türk müzik kültürü ve takiben 12 kazanım ile dinleme; 10 kazanım ile dünya müzik kültürü, 9 kazanım ile müzik teknolojisi olmuştur. Müzik kültürü öğrenme alanında müzik teknolojisi kategorisine yönelik kazanımların olması dikkat çekicidir.

Kategorilerde en az bulunan kazanım sayısı 24 ile müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanındadır. Bu alandaki en fazla kazanım 11'dir ve müzik alfabetini öğrenme ve uygulama kategorisindedir. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanında yaratıcılık kategorisinde yer alan herhangi bir kazanım bulunmamaktadır. Ancak teorik müzik bilgisi konularında, müziksel yaratıcılık öğrenme alanında yer alan kazanımlar mevcuttur. Örnek vermek gerekirse;

“Mü.5.C.4. Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.”

a) “Oluşturulacak ritim kalıbı, öncelikle öğrenilen ölçü/usul ve nota değerleri ile sınırlı olmalıdır. Ancak uygulamada doğaçlama aşamasında ölçü/usul ve nota değerlerinde esneklik sağlanmalıdır.”

b) “Sonraki aşamada öğrenciler ritim denemelerini doğaçlama olarak yapmaları konusunda teşvik edilmelidir.”

Mü.5. C.4. kazanımı müziksel yaratıcılık öğrenme alanında yer alan bir kazanımdır. İfade edilen konu aynı zamanda teorik müzik bilgisiyle ilgilidir. Ancak bu çalışmada, belirlenen kategoriler doğrultusunda öğrenme alanlarında yer alan kazanımlar incelendiği için bu durumdaki kazanımlar buldukları öğrenme alanlarına göre değerlendirilmiştir.

En fazla kazanımın yer aldığı kategoriler ise; Türk müzik kültürü, dinleme, müzik alfabesini öğrenme ve uygulama, grup müzik çalışmaları ve bireysel müzik çalışmaları olmuştur.

Tablo 5.

TYÇ ve P21 21. yüzyıl becerileri karşılaştırılması

P21 21. Yüzyıl Becerileri	TYÇ Yetkinlikleri
Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme	Anadilde iletişim,
Yaratıcı Düşünme	Yabancı dilde iletişim,
İletişim	Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler
İş birliği	Dijital yetkinlik
Bilgi Okur-Yazarlığı Medya Okur-Yazarlığı Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okur-Yazarlığı	Öğrenmeyi öğrenme
Esneklik ve Uyum	Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler
Girişimcilik ve Öz-yönelim	İnisiyatif alma ve girişimcilik
Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler	Kültürel farkındalık ve ifade
Üretkenlik- Mesuliyet	
Liderlik ve Sorumluluk	
21. Yüzyıl Temaları	
Dil öğrenme, Dünya dilleri, Okuma, Sanat, Matematik, Bilim/Fen, Coğrafya, Tarih, Vatandaşlık	

MEB müzik öğretim programının, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'ne uygun şekilde düzenlendiği belirtilmektedir (MEB, 2018). Bu sebeple öncelikle Tablo 5'te P21 ve TYÇ kapsamındaki beceri ve yetkinlikler gösterilmiştir.

Tablo 6.

Kazanımlar doğrultusunda oluşturulan kategorilerde 21. Yüzyıl becerilerinin yer alma durumları

P21 21. Yüzyıl Becerileri	Oluşturulan Kategoriler
Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme	Türk Müzik Kültürü Dünya Müzik Kültürü
Yaratıcı Düşünme	Yaratıcılık Grup Müzik Çalışmaları Bireysel Müzik Çalışmaları Türk Müziği İcrası Dünya Müzikleri İcrası Müzik Alfabetisini Öğrenme Müzik Teknolojisi
İletişim	Grup Müzik Çalışmaları
İş birliği	Ulusal Birliktelik Duygusu Pekiştirme Grup Müzik Çalışmaları
Bilgi Okur-Yazarlığı Medya Okur-Yazarlığı Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okur-Yazarlığı	Müzik Teknolojisi Türk Müzik Kültürü, Dünya Müzik Kültürü
Esneklik ve Uyum	Grup Müzik Çalışmaları
Girişimcilik ve Öz-yönelim	Grup Müzik Çalışmaları Bireysel Müzik Çalışmaları
Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler	Türk Müziği İcrası, Dünya Müzikleri İcrası, Türk Müzik Kültürü, Dünya Müzik Kültürü Grup Müzik Çalışmaları
Üretkenlik- Mesuliyet	Yaratıcılık
Liderlik ve Sorumluluk	Grup Müzik Çalışmaları
21. Yüzyıl Temaları Dil öğrenme, Dünya dilleri, Okuma, Sanat, Matematik, Bilim/Fen, Coğrafya, Tarih, Vatandaşlık	Sanat temasında, kazanımların tamamı; Vatandaşlık temasında, Milli Birlik ve Beraberlik Duygusunu Pekiştirme

Tablo 6’da kazanımlar doğrultusunda oluşturulan kategorilerde P21 21. yüzyıl becerilerinin yer alma durumları gösterilmiştir. Tabloda da görüldüğü üzere; MEB Ortaokul Müzik Öğretim Programı’nda yer alan kazanımlar doğrultusunda oluşturulan kategoriler, başta “*yaratıcı düşünme, sosyal ve kültürlerarası beceriler, sanat ve vatandaşlık*” temaları olmak üzere, P21 kapsamındaki 21. yüzyıl becerileri ile uyumludur. Tablo 5 ve Tablo 6 karşılaştırıldığında ise şunlar söylenebilir; TYÇ’nin açıkladığı yeterliliklerin (1) *Anadilde iletişim*, 2) *Yabancı dilde iletişim*, 3) *Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler*, 4) *Dijital yetkinlik*, 5) *Öğrenmeyi öğrenme*, 6) *Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler*, 7) *İnisiyatif alma ve girişimcilik*, 8) *Kültürel farkındalık ve ifade*”), beceri odaklı değil, daha çok öğrenim durumlarına göre seviye odaklı oluşumlar olduğu, bunun yanı sıra kazanımların TYÇ yetkinliklerinden çok, P21 becerileri doğrultusunda hazırlandığı düşünülmektedir.

2. P21 Kapsamındaki 21. Yüzyıl Becerilerinin Ortaokul Müzik Öğretim Programı Özel Amaçlarında Yer Alma Durumları

21. yüzyıl becerilerinin müzik öğretim programı özel amaçlarında yer alma durumları Tablo 7’de gösterilmiştir. TYÇ yetkinliklerine göre güncellendiği belirtilen müzik öğretim programı ve özel amaçlarında, TYÇ yetkinliklerine göre P21 kapsamındaki becerilerin daha çok yer aldığı görülmektedir. P21 kapsamındaki becerilerin benimsendiği ancak uygulamada, program ve içeriği ile programın TYÇ ile güncellenmiş olma iddiası arasında uyumsuzluklar olduğu görülmekte ve düşünülmektedir.

Tablo 7.

MEB (2018) müzik dersi öğretim programı özel amaçlarında P21 21. yüzyıl becerilerinin yer alma durumları

P21 21. Yüzyıl Becerileri	Müzik Öğretim Programı Özel Amaçları
Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme	
Yaratıcı Düşünme	“Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak”, “Yaratıcılığını ve yeteneğini müzik yoluyla geliştirmek”, “Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak”
İletişim	“Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak”, “Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek”, “Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak”, “Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek”
İş birliği	“Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak”
Bilgi Okur-Yazarlığı Medya Okur-Yazarlığı Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okur-Yazarlığı	“Müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak”, “Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek”, “Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak”

Tablo 7 devamı..

Esneklik ve Uyum	“Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek”, “Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak”, “Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek”
Girişimcilik ve Öz-yönelim	“Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek”
Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler	“Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak”, “Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlere ait öğeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak”, “Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek”, “Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak”, “Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek”
Üretkenlik- Mesuliyet	“Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak”, “Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek”
Liderlik ve Sorumluluk	“Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak”, “Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek”

Tablo 7 devamı..

21. Yüzyıl Temaları

Dil öğrenme, Dünya dilleri, Okuma, Sanat, Matematik, Bilim/Fen, Coğrafya, Tarih, Vatandaşlık

“Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek”, “Yaratıcılığı ve yeteneğini müzik yoluyla geliştirmek”, “Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlere ait öğeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak”, “İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak”, “Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak”, “Atatürk’ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak”

Tablo 7’ye göre müzik dersinin özel amaçlarından; “müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek” amacı; iletişim, esneklik ve uyum, girişimcilik ve öz yönelim becerilerinde; duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak” amacı; yaratıcı düşünme, iletişim, sosyal ve kültürlerarası becerilerinde; “yaratıcılığı ve yeteneğini müzik yoluyla geliştirmek” amacı, 21. yüzyıl ana temaları ve yaratıcı düşünme becerisinde; “müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak” amacı, yaratıcı düşünme becerisinde; “bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak” amacı, iş birliği, üretkenlik-mesuliyet, liderlik ve sorumluluk becerilerinde; “müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak”, bilgi okur-yazarlığı, medya okur-yazarlığı bilgi ve iletişim teknolojileri okur-yazarlığı becerilerinde; “yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlere ait öğeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak”, “İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak”, “millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak”, “Atatürk’ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak” amaçları, disiplinler arası çalışmaları desteklemesi sebebiyle, 21. yüzyıl temalarında yer almaktadır.

Müzik dersi özel amaçlarında eleştirel düşünme ve problem çözme becerisiyle ilgili doğrudan veya dolaylı herhangi bir amaç tespit edilememiştir.

3. P21 Kapsamındaki 21. Yüzyıl Becerilerinin Ortaokul Müzik Öğretim Programı Alana Özgü Becerilerde Yer Alma Durumları

21. yüzyıl becerilerinin müzik öğretim programı alana özgü becerilerde doğrudan veya dolaylı olarak yer alma durumları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8.

P21 kapsamındaki 21. yüzyıl becerilerinin ortaokul müzik öğretim programı alana özgü becerilerde yer alma durumları

P21 Becerileri	Alana Özgü Beceriler
Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme	Eleştirel Düşünme
Yaratıcı Düşünme	“Etkin müzik üreticisi olabilme”, “Dinleme, söyleme ve ritmik etkinliklerle müzik yapabilme”, “Müziği bireysel veya toplu yapabilme”
İletişim	“Müziği bireysel veya toplu yapabilme”, “Dinleme, söyleme ve ritmik etkinliklerle müzik yapabilme”
İş birliği	“Müziği bireysel veya toplu yapabilme”
Bilgi Okur-Yazarlığı Medya Okur-Yazarlığı Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okur-Yazarlığı	“Müzik teknolojilerini kullanabilme”, “Etkin müzik üreticisi olabilme”
Esneklik ve Uyum	“Müziği bireysel veya toplu yapabilme”, “Dinleme, söyleme ve ritmik etkinliklerle müzik yapabilme”
Girişimcilik ve Öz-yönelim	“Müziği bireysel veya toplu yapabilme”, “Etkin müzik üreticisi olabilme”, “Dinleme, söyleme ve ritmik etkinliklerle müzik yapabilme”
Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler	“Müzikle kültür, tarih ve estetik arasında bağ kurabilme”, “Kendini müzik yoluyla ifade edebilme”, “Kültürel miras ve çeşitliliği geliştirebilme”, “Müziği bireysel veya toplu yapabilme”, “Müzikle toplum arasındaki bağı görebilme”
Üretkenlik- Mesuliyet	“Etkin müzik üreticisi olabilme”, “Dinleme, söyleme ve ritmik etkinliklerle müzik yapabilme”
Liderlik ve Sorumluluk	“Müziği bireysel veya toplu yapabilme”
21. Yüzyıl Temaları Dil öğrenme, Dünya dilleri, Okuma, Sanat, Matematik, Bilim/Fen, Coğrafya, Tarih, Vatandaşlık	“Müziği tanıyabilme”, “Müziğin bir bilim dalı olarak da farklı bilimlerle ilişkisini kurabilme”, “Müzikle kültür, tarih ve estetik arasında bağ kurabilme”, “Müziği millî ve manevî değerlerle ilişkilendirebilme”, “Kültürel miras ve çeşitliliği geliştirebilme”, “Müzikle toplum arasındaki bağı görebilme”, “Dinleme, söyleme ve ritmik etkinliklerle müzik yapabilme”

Tablo 8'e göre; alana özgü becerilerden “müziği bireysel veya toplu yapabilme”, 21. yüzyıl becerilerinde doğrudan veya dolaylı olarak en fazla yer alan beceridir. Bu alana özgü becerinin öğrencinin, sosyal becerilerinin, girişimcilik ve öz-yönelim, esneklik ve uyum, iş birliği, iletişim, liderlik ve

sorumluluk, yaratıcı düşünme becerilerinin gelişiminde etkili olacağı düşünülmektedir. “Kendini müzik yoluyla ifade edebilme, kültürel miras ve çeşitliliği, müzikle toplum arasındaki bağı görebilme alan becerileri ise, sosyal ve kültürlerarası beceriler ve 21. yüzyıl temalarında yer almaktadır. “Müziği tanıyabilme” alan becerisinin, açıklayıcı bir ifade olmadığı düşünülmektedir. Bu sebeple herhangi bir P21 becerisinde değil, birçok disiplin yanında sanatın da bulunduğu 21. yüzyıl temalarında yer almıştır. “Dinleme, söyleme ve ritmik etkinliklerle müzik yapabilme” alan becerisi ise; yaratıcı düşünme, iletişim, esneklik ve uyum, üretkenlik- mesuliyet becerilerinde yer almıştır. Ancak alana özgü becerilerde, eleştirel düşünme ve problem çözmeye yönelik doğrudan veya dolaylı herhangi bir beceri tespit edilememiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, P21 kapsamındaki 21. yüzyıl becerilerinin ortaokul müzik öğretim programı özel amaçları, alana özgü beceriler ve kazanımlarda yer alma durumları incelenmiştir. Araştırmada iç içe geçmiş tekli durum çalışması deseni kullanılmış, veriler doküman analizi ile toplanmış ve betimsel analiz ile çözümlenmiştir.

Türkiye Yeterlikler Çerçevesi (TYÇ) yetkinliklerinin, Avrupa Yeterlikler Çerçevesi (AYÇ) yetkinliklerine uygun olacak şekilde tasarlandığı ifade edilmiştir (Mesleki Yeterlikler Çerçevesi, 2021). Müzik dersi öğretim programının ise TYÇ yetkinlikleri doğrultusunda hazırlandığı belirtilmiştir. Ancak araştırmada, kazanım, alana özgü beceriler ve özel amaçlarda TYÇ yetkinliklerinden ziyade P21 becerilerinin yer aldığı görülmüştür. Programda P21 21. yüzyıl becerilerinin, TYÇ yetkinliklerinden daha fazla yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. TYÇ yetkinlik ve P21 becerileri arasında benzerlikler olsa da P21, becerileri daha detaylı bir şekilde ele almıştır. Özgül (2021), ilkokul ve ortaokul müzik öğretim programlarını Avrupa ve Türkiye Yeterlikler Çerçevesi açısından incelemiş, yabancı dilde iletişim becerilerine yer verilmediği ancak kültürel farkındalık, vatandaşlık, anadilde iletişim becerilerine yer verildiği sonucuna ulaşmıştır. Ek olarak TYÇ ve AYÇ yetkinliklerine uygun olarak hazırlandığı ifade edilen programda tutarsızlıkların olduğu ifade edilmiştir. Müzik öğretim programlarının incelendiği bu çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Yıldız (2022) ise, 21. Yüzyıl becerileri açısından 1-8. sınıf müzik öğretim programı incelemiş ve müzik öğretim programları ve beceriler arasındaki tutarsızlık olduğu sonucuna ulaşmıştır.

TYÇ, yetkinliklerde yer alan becerileri eğitim seviyesine (ilkokul, ortaokul, lise, yükseköğretim, lisansüstü) göre sınıflandırmıştır. Bu düzeyler doğrultusunda becerilerin edinildiği varsayılmıştır. Ancak belirtilen eğitim düzeylerinin, hedeflenen becerilerin elde edilebilmesi açısından doğru bir varsayım olmadığı düşünülmektedir. Birey, doktora derecesine sahip olabilir ancak iletişim ve sosyal becerileri istenen düzeyde olmayabilir.

Gelen (2017) tarafından yapılan araştırmada, Türkiye’deki güncel programda P21 becerilerine yer verilmiş olması sonucu, bu araştırma sonucunu destekleyici niteliktedir. Bal’ın (2018) “Türkçe Dersinin 21. yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi” başlıklı çalışmada, 21. yüzyıl becerilerinin program tasarımında temel alındığı ancak öğretim süreci açısından yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bektaş ve diğerleri tarafından (2019) yapılan araştırmada ise, TYÇ yetkinliklerinde olmayıp P21 becerilerinde yer alan becerilerin programdaki eksikliğine vurgu yapılmaktadır. Adı geçen çalışmaların ve bu çalışmanın sonuçları değerlendirildiğinde, MEB öğretim programlarının 21.yüzyıl becerileri doğrultusunda tasarlanmamış olduğu, bu becerilerin sonradan programa ve kazanımlara eklenmeye çalışıldığı sonucuna varılabilir.

Araştırmada dikkat çekici sonuçlardan biri de P21 becerilerinde “eleştirel düşünme” becerisinin olmasına karşın TYÇ ve müzik öğretim programı özel amaçlarında ve alana özgü becerilerde eleştirel düşünmeye yönelik herhangi bir yetkinliğin bulunmamasıdır. Erbağcı&Kaf (2020) tarafından yapılan “Düşünme Becerileri Kavramları Bağlamında İlkokul Ders Kitaplarının ve Öğrencilerin Bilişsel Yapılarının İncelenmesi” başlıklı çalışmada, Hayat Bilgisi, Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Müzik ve Trafik Güvenliği kitapları incelenmiş ve “eleştirel düşünme” kavramının sadece bir yerde kullanıldığı görülmüştür. Adı geçen kitaplarda “yaratıcı düşünme” kavramının ise toplamda üç yerde kullanıldığı görülmüştür. Akınoğlu (2003) çalışmada; 21. yüzyılda bireylerden beklenen temel becerilerin nitelikli bir şekilde elde edilebilmesi için eleştirel düşünmenin önemli bir eğitim değeri olduğundan ve zaman içerisinde kazanılabileceğinden söz eder. Analitik düşünme veya bilimsel düşünme kavramlarının karşılığı olarak görülen eleştirel düşünme becerisini kazanan veya bu becerileri edinmemiş öğrencilerin öğrenme süreçlerinin nitelik açısından farklılıklar göstereceğinden bahseder. Bu düşüncenin,

TYÇ ve öğretim programlarında eksik olan “eleştirel düşünme” becerisinin eğitimdeki yerini gösterdiği düşünülebilir.

Bu doğrultuda;

TYÇ yetkinliklerinin P21 kapsamında düzenlenmesi veya TYÇ’ye uygun olduğu ifade edilen ancak P21 becerilerinin daha çok yer aldığı program kazanımlarıyla uyumlu olacak şekilde yenilenmesi,

AYÇ yetkinliklerine uygun olmasının yanında, Türkiye’nin sosyo-kültürel yapısının değerlendirilerek bir yetkinlik çerçevesi tasarlanabilmesi veya uyarlanabilmesi,

Eleştirel düşünme becerisinin yetkinlikler ve programlarda yer alması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akinoğlu, O. (2003). Bir eğitim değeri olarak eleştirel düşünme. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(3), 7-26.
- Bal, M. (2018). Türkçe dersinin 21. Yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 13(4), 49-64.
- Bektaş, M., Sellum, F. S., Polat, D. (2019). 2018 Hayat bilgisi dersi öğretim programı’nın 21. Yüzyıl öğrenme ve yenilikçilik becerileri açısından incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 9(1), 129-147.
- Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., & Rumble, M. (2010). *Draft hite paper 1: Defining 21st century skills*. ATC21S: The University of Melbourne.
- Bobbitt, J. F. (2017). *Eğitim programı* (M. E. Rüzgar, Çev.). Ankara: Pegem.
- Çıkkılı, Y. (2019). Eğitimle ilgili temel kavramlar. K. Keskinlik (Ed.), *Eğitime giriş* içinde (s. 1-32). Ankara: Pegem.
- Dede, C. (2010). Comparing frameworks for 21st century skills. Bellanca, J. A. (Ed.), *21st century skills: Rethinking how students learn* içinde (s. 51-75). Bloomington/ Indiana: Solution Tree Press.
- Erbağcı, N., & Kaf, Ö. (2020). Düşünme Becerileri Kavramları Bağlamında İlkokul Ders Kitaplarının ve Öğrencilerin Bilişsel Yapılarının İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 45(204), 383-399.
- Fer, S. (2020). *Eğitimde program geliştirme kuramsal temellere bakış*. Ankara: Pegem.
- Gelen, İ. (2017). P21-program ve öğretimde 21. Yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 15-29.
- Güven, E. D. (2005). Eğitim üzerine yinelenen eleştiriler, alternatif öneriler. *Başkent Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Eleştirel-Yaratıcı Düşünme ve Davranış Araştırmaları Laboratuvarı Pivolka Dergisi*, 4(17), 6-8.
- Hilton, Margaret L., Pellegrino, James W. (2012). *Education for life and work : developing transferable knowledge and skills in the 21st century.*, Washington D.C. :The National Academies Press.
- Jerald, C. D. (2009). Defining a 21st century education., *Center for Public Education*, 16.
- Kay, K. (2010). 21st century skills: why they matter, what they are, and how we get there. Bellanca, J. A. (Ed.), *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn* içinde (önsöz). Bloomington/ Indiana: Solution Tree Press.
- Kyllonen, P. C. (2012). Measurement of 21st century skills within the common core state standards. *Invitational Research Symposium on Technology Enhanced Assessments* içinde (s. 1-24).
- Özgül, İ. (2021). Müzik dersi öğretim programının Avrupa yeterlilikler çerçevesi ve Türkiye yeterlilikler çerçevesi açısından incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(43), 6806-6838.
- Ornstein, A. C. & Hunkins F. P. (2016). *Eğitim programı temeller, ilkeler ve sorunlar* (A. Arı, Çev.). Konya: Eğitim.
- Saygılı, S. (2013). Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecinde eğitimde dönüştürücü bir entelektüel olarak öğretmenler. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı, 263-274.
- Sönmez, V. (2020), *Program geliştirmede öğretmen elkitabı*. Ankara: Anı.
- Tuğluk, M. N., Özkan, B. (2019). MEB 2013 okul öncesi eğitim programının 21. yüzyıl becerileri açısından analizi. *Temel Eğitim Dergisi*, 1(4), 29-38.
- Yıldırım A. & Şimşek H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldız, Y. M. (2022). 21. Yüzyıl becerileri açısından müzik dersi öğretim programı. *Art-e Sanat Dergisi*, 15(29), 50-68.

Voogt, J. & Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies*, 44(3), 299-321.

İnternet Kaynakları

21st skills (2021), *Battle for kids* içinde. <https://www.battelleforkids.org/networks/p21> (Erişim Tarihi: 05.04.2021).

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (2021), AYÇ içinde. <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/avrupa-yeterlilikler-cercevesi>. (Erişim Tarihi: 10.04.2021).

Mesleki Yeterlilikler Çerçevesi (2021), MYÇ içinde. <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/kurumsal/tarihce> (Erişim Tarihi:10.04.2021).

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaokul Müzik Öğretim Programı (2018). <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018129173048695-1-8%20M%C3%BCzik%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%2020180123.pdf> (Erişim Tarihi: 28.03.2021).

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (2021), TYÇ içinde. <https://portal.tyc.gov.tr/> ve <https://tyc.gov.tr/sayfa/hakkinda-i97000803-d54d-46b7-a279-3493c4fd6cb0.html> (Erişim Tarihi:10.04.2021).